

Kommittédirektiv

Översyn av lotterilagen

Dir.
2004:76

Beslut vid regeringssammanträde den 19 maj 2004.

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare tillkallas med uppdrag att se över lagstiftningen inom spel- och lotteriområdet. Utredaren skall mot bakgrund av den av riksdagen och regeringen fastställda spelpolitiken och med hänsyn tagen till den aktuella utvecklingen lämna de förslag som kan behövas för att anpassa regleringen inom området till den marknadsmässiga och tekniska utvecklingen samt till utvecklingen av EG-rätten. Utredaren skall även beakta utvecklingens och förslagets inverkan på folkhälsan och de sociala skyddshänsynen.

Bakgrund

Den nu gällande lotterilagen (1994:1000) trädde i kraft den 1 januari 1995 (prop. 1993/94:182, bet. 1993/94:KrU32, rskr. 1993/94:415). Lagen reglerar i stort sett alla former av lotterier och befäster den sedan länge gällande principen inom svensk lotterireglering att lotterier endast får anordnas efter tillstånd och att alla tillstånd skall stå under statlig kontroll. Lagen befäster också principen att inkomsterna från lotterier skall gå till allmänna eller allmännyttiga ändamål. Endast i undantagsfall kan privata vinstintressen accepteras. Regleringens huvudsyfte är att uppnå en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former.

Bestämmelser om lotteriskatt finns i lagen (1991:1482) om lotteriskatt.

Senare års utveckling på spel- och lotteriområdet

Sedan 1995, då den nu gällande lotterilagen trädde i kraft, har stora förändringar skett på spel- och lotteriområdet. Bland annat har utvecklingen inom kommunikationstekniken inneburit möjligheter för spelanordnare att från i princip vilken plats som helst i världen konkurrera med aktörer på nationella spelmarknader. Tekniken gör det därmed möjligt för spelbolag att bedriva sin verksamhet helt enligt etableringslandets regler och samtidigt erbjuda spel inom andra jurisdiktioner utan att omfattas av dessa länders restriktioner och kontroll.

Vidare har det under senare tid uppstått företeelser som angränsar till spel och lotterier och som inte förutsågs vid lotterilagens tillkomst. Som exempel på de problem som uppstått kan nämnas gränsdragningen mellan markandsföringsåtgärder och kedjebrevspel.

Även på det rättsliga planet sker en utveckling som är av betydelse för regleringen på spel- och lotteriområdet. EG-domstolen har vid sin tolkning av EG-fördraget uttalat sig om förut-

sättningarna för nationella regler som begränsar den fria rörligheten av tjänster, senast i målen C-6/01 (Anomar), C-243/01 (Gambelli) – i vilket även etableringsrätten behandlades, och i mål C-42/02 (Lindman). Av domstolens uttalanden framgår att nationella begränsningar är tillåtna om de kan motiveras av tvingande hänsyn av allmänintresse samt är proportionerliga och icke-diskriminerande.

Regeringen har i propositionen Vissa frågor inom spelområdet m.m. (prop. 2002/03:93) redogjort för sin syn på den inhemska utvecklingen och bl.a. aviserat ett antal åtgärder i syfte att motverka negativa effekter av spel. I propositionen angav regeringen även att det inte bara är staten som har ett ansvar för frågan om spelberoende utan att det även är väsentligt att aktörerna inom spel- och lotteriområdet får ett utökat ansvar för de negativa sociala och hälsomässiga konsekvenser som kan bli effekten av ett överdrivet spelande. I detta sammanhang bör man särskilt se över reglerna för ålderskontroll vid spel, särskilt vid spel på automater. Vidare bör frågan om marknadsföringens betydelse för utvecklingen av spelverksamheten och problemspelandet studeras närmare. Granskningen bör även omfatta de gemensamma etiska riktlinjer för marknadsföringen som de svenska spelordnarna själva utarbetat.

Den tekniska utvecklingen och den internationalisering som skett på spelområdet har under senare tid lett till en ökad konkurrens i Sverige och frågan har aktualiserats vilka åtgärder som bör vidtas för att öka möjligheterna för inhemska aktörer att möta denna utveckling. Regeringen anser att det finns skäl att analysera behovet av att vidta åtgärder i syfte att stärka sådana lotterier som kan förutses påverkas av den ökande konkurrensen. Som ett sätt att möta den ökande konkurrensen har det bl.a. rests krav på att lotterilagens övre gräns för vinståterbetalning skall ses över. Regeringen anser därför att det är angeläget att utredaren analyserar dessa frågor och även belyser de risker ur spelberoendesynpunkt som en ökad vinståterbetalning skulle medföra.

Uppdraget

Utvecklingen på området understryker ett fortsatt behov av en ansvarsfull spelpolitik. En särskild utredare skall med utgångspunkt i målen för den svenska spelpolitiken och mot bakgrund av den nationella och internationella tekniska och marknads-mässiga utvecklingen och utvecklingen inom EG-rätten, särskilt mot bakgrund av EG-domstolens rättspraxis på området, se över lagstiftningen, inklusive skattereglerna, samt lämna de förslag som kan behövas för att anpassa denna till utvecklingen på området. Utredaren skall även beakta utvecklingens och förslagens inverkan på folkhälsan och de sociala skyddshänsyn som skall tas. I uppdraget ingår även att bedöma hur marknads-föringen av spel påverkar efterfrågan på olika spelformer och problemspelandets utveckling och att vid behov lämna förslag.

Övrigt

Utredaren bör samråda med berörda myndigheter inom området. Utredaren skall inhämta information från marknadens aktörer och löpande bevaka och analysera utvecklingen på marknaden. Utredaren skall inhämta synpunkter från representanter för föreningslivet, AB Svenska Spel, AB Trav och Galopp och andra aktörer inom området.

Utredaren är oförhindrad att, med anledning av sitt uppdrag, ta upp sådana frågor och lägga fram de förslag han eller hon anser motiverade samt att behandla övriga frågor som kan komma att aktualiseras under utredningens gång.

I de förslag och analyser som utredaren lämnar skall spelets samhällsekonomiska konsekvenser belysas. Utredaren bör även belysa förslagets effekter för föreningslivet.

Utredaren skall även beakta de administrativa konsekvenserna för näringslivet och skall utforma förslagen så att företagens administrativa kostnader hålls så låga som möjligt.

Redovisning av uppdraget

Utredaren skall redovisa sitt uppdrag till regeringen senast den 15 december 2005. Det står utredaren fritt att dessförinnan redovisa delar av arbetet i ett eller flera delbetänkanden. Förslagen rörande vinståterbetalning skall redovisas med förtur.

(Finansdepartementet)